

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Tenim necessitat de l'esforç català

TOTES les actuacions polítiques que en nom de Catalunya i dirigides a intervenir en la política general de l'Estat al Parlament d'aquest s'han manifestat, és de sempre que han anat revestides d'un cert caràcter ambigu que'ls ha restat claretat i eficàcia. Al presentar-se les diverses modalitats polítiques catalanes que s'ha dit interpretaven els sentiments nacionalistes de la terra nostra davant dels organismes de l'Estat, no hi ha hagut jamai el tremp i la braó suficients, per part de cap dels parlamentaris catalans, per a presentar el problema nostre amb tota sinceritat i amb tota la nuesa seva.

Infinítes vegades l'atenció de les cambres legislatives de l'Estat espanyol ha estat pendent de les oracions parlamentaries pronunciades pels homes representants de Catalunya, però jamai l'esperit netament, íntegrament nacionalista ha guiat les accions i les paraules d'aquells homes que en nom de Catalunya i per virtut d'idealismes més o menys catalanitzants havien arribat a ostentar la representació catalana a les corts espanyoles.

La manca de sinceritat en el plantejament de les qüestions nostres ha estat en perjudici de l'ideal nacionalista català i ha estat causa, també, de que el poble, nacionalment parlant, estés cada dia més desorientat i no sabés ben bé quina era l'actuació política catalana que havia de seguir per a l'assoliment de resultats pràctics i palpables en bé dels afirmatius anhels catalans que el nacionalisme suposa.

Al Parlament de l'Estat espanyol, que tantes afirmacions de caràcter autonomista s'hi han fet i tantes gloses del regionalisme descentralitzador hi han ressonat, està encara per fer l'afirmació nacionalista, que no es basa pas en el benestar o malestar de l'Estat, ni en la seva riquesa o pobresa, ni tampoc en la bona o dolenta administració que els homes polítics que el regeixen hi porten a terme. I no s'ha fet aquesta afirmació nacionalista — que pels mateixos parlamentaris catalans força vegades ha estat feta a la terra nostra — perquè l'acció parlamentaria que els diputats i senadors catalans han portat a cap ha estat realitzada com si fos un complement o un aspecte de la política general de l'Estat. I deu dir-se, perquè és cert, que el problema català, que les aspiracions catalanes, que els anhels nacionalistes de Catalunya no poden confondre's amb la política general de l'Es-

tat, perquè una diversitat d'interessos — i no pas, certament, de caràcter material — es troben interposats entre l'actuació política catalana i el desplegament de les actuacions polítiques que, en general, afecten a totes les organitzacions que fan moure l'engranatge polític-administratiu de les altres terres que formen l'Estat espanyol.

L'equivocació, l'error dels homes que han representat parlamentariament les aspiracions nostres ha consistit, precisament, en el malentès, o potser, més ben dit, en la insinceritat de no presentar el cas nostre, el cas de Catalunya, com a problema previ que havia d'ésser resolt separatament de tota altra aspiració, tan respectable com se vulgui, però que no afecta d'una manera directa a Catalunya. Per no haver-ho fet així, la política netament catalana es troba, avui, completament descentrada i són una infinitat els catalans que estan del tot desorientats.

El problema català, per no haver-se presentat davant de l'Estat amb la dignitat deguda, no existeix pas — repetim-ho — com a resultat natural de la propia manifestació, sinó que, si existeix, és com a un efecte, com a conseqüència de la total actuació de la política espanyola. I això no deu ésser, no pot ésser, perquè denota la feblesa col·lectiva del nostre poble.

La idea nacionalista ha de tendir sempre a la mateixa finalitat: a personalitzar, a afirmar l'existència dels pobles naturals i a fer que no vegin detentada la propia sobirania per cap il·lògic poder que vulgui entrebanca el curs normal de la vida de les nacions.

Tal vegada els parlamentaris catalans no han posseït en cap moment noció de ço que el nacionalisme entranya, i per això no han exterioritzat les actuacions llurs en aquell sentit; però, si així ha estat, hem de dir que ells, volent renovar la vida política de l'Estat, no han produït altra cosa que una perturbació en la vida política de Catalunya, car han creat una opinió de tendències catalanitzants, sí, però orfa de consciència nacionalista, que és afirmació de llibertat col·lectiva, sempre amplia i generosa, i negació absoluta d'ínfims i particulars interessos.

Si l'acció veritablement nacionalista no l'han realitzat en ple Parlament de l'Estat els homes que dintre d'ell ostentaven la representació de Catalunya, no és pas, però, per culpa seva exclusivament. Hi ha tingut també

la seva part de culpa el nostre poble, que, massa resignadament, ha suportat, ha tolerat que, dia darrera dia, fos feta befa dels seus sentiments per part dels homes que'ls havien ensenyat a sentir i a pensar en Catalunya i els havien despertat l'esperit de catalanitat, que dormit duïen dintre seu.

Al trobar-se front a front dels poders de l'Estat, no és disfreçant els sentiments d'un poble com triomfaràn les aspiracions que reclami ni és tampoc fent mancaments a la sinceritat com les veurà regonegudes. Les aspiracions de Catalunya no han trobat encara qui, amb tota llur integritat, les porti al Parlament de l'Estat i allà les faci vibrar amb tota la intensitat dels propis sentiments. En Macià, aquest home admirable, qual darrer gest l'ha fet gran davant de la patria tota, podria ésser l'home que concretés i resumís les aspiracions del nacionalisme català; però en Macià porta encara, més o menys renovats, ressabís dels vells conceptes estatistes, i, si bé, per innat sentiment, en Macià sent remoure's dintre del seu esperit un sentiment de catalanitat profunda, no ha arribat a posseir una clara visió del que és el criteri nacionalista i quina és la finalitat que persegueix el nacionalisme en tots els pobles on se manifesta. En Francesc Macià, aquest home de voluntat infrangible, aquest temperament que no's doblega, ha d'adaptar-se a la nostra idealitat; ha de mesurar la transcendència, l'eficàcia social que un moviment nacionalista per a un poble representa. Quan hagi ben meditat la virtualitat del nacionalisme, en Macià serà dels nostres i es trobarà en condicions — no en tenim cap dubte — de plantejar, davant de l'Estat, amb tota amplitud, amb tota cruïa i d'una faïç fins ara desconeguda, el problema nacionalista de Catalunya.

Que en Macià es reconcentri en ell mateix, que mediti el nacionalisme, i estem segurs que abandonarà l'afany de propagar quimèriques redempcions que, per afectar a pobles impersonalitzats els quals, fatalment, no les podran gaudir, representa la possessió de l'anhel de redimir-los, de enlairar-los, un excés de generositat que en Macià té — com a home bo que és —; però, a l'ensem, representa, també, un entorpiment per a la vida del nostre poble, que, al voler salvar-se, només s'ha de refiar del propi i únic esforç, que, per altra banda, no pot, avui, oferir-lo a ningú, car ben bé per ell se'l necessita.

Per abatre l'imperialisme

Els voluntaris catalans a França

QUAN a París — l'Agost del 1914 — s'oi el crit de guerra, de totarreu s'aproparen els homes, més ben dit, l'instint que dintre nostre portem i que'ns fa obrar com si el cor fos qui ens ho fes fer, i, a l'apropar-se, es pogué notar que s'havien aplegat homes de tot el món: russos, turcs, armenis, americans de totes races, eslaus, bruns i tots de llengües diferents. Foren tants, que, entre tots, arribaren a dotze-mil els voluntaris estrangers que sentaren plaça el mateix mes d'Agost del 1914. Entre ells, hi havia els nostres homes, més de dos milers de catalans. Els hispano-americans formaren un comitè: el mexicà Artur Sánchez, del passatge Violet; l'argenti Huertas, carrer de Miquel - Angel; E. Pons, carrer de Compiègne; en Coronado, l'estimat perruquer de les dames parisenques, boulevard de Clichy; en Francesc Camós, de Girona, tan ferreny d'aspecte com afectuós, que no sabia parlar un mot de castellà; en Pascal Ferrer, l'aragonès, que estava d'oficial fotògraf a la casa Pathé, que, de caporal, ha fet heroicitats prodigioses, essent ferit gloriosament; en Ferrés-Costa, que venia de Petrograde, on era molt estimat; en Riera, fort i brau, tingut per tal fins pels russos i txecs de la legió; molts més encara foren, entusiasmats, els que s'allistaren. En Coronado fou nomenat Secretari General de la Comissió d'enrolament, i ell i en Padrós, el sastre, feren fer una bandera catalana, molt gran, que formava un bell conjunt amb altres de petites que's duïen al damunt de les indumentàries. El 20 d'Agost havia terminat la mobilització francesa; el 21 començà, als Invàlids, la concentració dels voluntaris, reunint-s'hi milers d'homes de tots els països, animats, però, per la mateixa finalitat; entusiasmats, en mig de la correcció més completa. A les nou del matí, trenta majors començaren l'examen medical: primer passaren els russos, després els polonesos, els catalans i demés naturals de l'Iberia; tots anaven deixant els papers damunt dels vells canons, i quantes desil·lusions s'experimentaren, puix els metges no'ls acceptaren pas tots aquells valents: un d'ells, en Padrós, per a semblar més jove, s'afeïtà del tot, i bon disgust tingué al veure's rebutjat. Formaren al pati d'honor de l'Hotel dels Invàlids i, en columna, anaren a la plaça de la Concordia a saludar l'estatua de Strasburg, i després passaren per diferents punts de París. Omplia el cor de joia veure'ls, amb la senyera de Catalunya al vent i damunt del pit — a l'ésser al carrer de Mauberge —, cantar *La Marsellesa*, *Els Segadors* i altres himnes patriòtics. Era un espectacle grandios, la vista del qual suggeria idees també grans i generoses. Al cap d'avall del boulevard Montmartre, a l'establiment den J. Borràs, es trobaven els catalans que no havien estat admesos, els quals, units amb la gent del país, tributaren una xardorosa ovació a aquells homes que havien d'anar cap a la frontera a la mateixa hora que els prussians s'acostaven a marxar forçades en direcció a París. Els diaris mani-

festaven l'agraïment de la ciutat pel sacrifici d'aquells estrangers que's presentaven en el moment crític de la retirada de Bèlgica. La majoria d'ells eren obrers i menestrals honorats, com se demostrà, més tard, trobant-se a Prunay (Gener), al llegir-los tres vegades el *rapport*, fent-los notar que els que més s'havien distingit eren els ibèrics i els italians; de les cinc parts conegudes del planeta nostre arribaven catalans; perquè els fills de Catalunya han extès llur activitat per tota la faç de la terra; una colla de rodmons, de gent nostra, neguitosa, que cerca, frísona, un més enllà; aquella munió d'homes representava l'esperit, el temperament i el caràcter de la raça nostra. Aquelles volenteroses criatures sol·licitaren del Ministeri de la Guerra formar batallons apart, essent manats per oficials francesos; de moment, foren atesos; més, després, a conseqüència de la precipitació vertiginosa d'aquells terribles dies de prova per a la França, encara que's feu tot quant fou possible per a contentar-los, no se'ls separà totalment dels naturals d'altres països. Hi havia la creença, a França, de que la majoria de legionaris eren homes que fugien de la patria llur i cercaven un nom fals, a l'enrolar-se; els primers dies ja observaren, però, que els nostres eren diferents: tots donaven el nom propi, i l'adreça de la llar a la terra nadiua el posaven amb totes les lletres: notaren, en fi, que eren una legió de voluntaris que, per amor a la llibertat sublim del món i dels homes, hi acudien; que ningú d'ells era un legionari dels de Bel-Abbés. Els oficials, als *rapports* que donen als superiors, ne parlen sempre amb joia. Dels als-cians i txecs, que al principi foren els més estimats, alguns se passaven a l'enemic: eren espies o gentuques mercenàries; dels nostres, ni un; els oficials arribaren a tractar-los com si haguessin estat tots d'una família, i ells feien inoïts sacrificis per salvar-los en cas de perill, o per rescatar-los si queïen en un atac, com succeï amb un dels més estimats tinentes del primer regiment, el senyor Bonafont. Foren enviats, pocs dies després de firmar l'enrolament, cap al Migdia, per a aprendre l'instrucció militar. A Baiona, més de la meitat del

regiment eren catalans, aragonesos i bilbains; cada dia formaven al camp de tir de Montbrun que hi ha prop del mar. Allí els feren la vida d'aprenent de soldat tan feliç com pogueren: els cuiners, l'un era de Terrassa — el pobre ja és mort; — l'altre era un bascongat petit, desnarit, molt devot, que no podia ni moure's quan provaren, només, de posar-li la pesada motxil·la, el fusell, el capot i els dos sarrons; emperò era una delícia en la qüestió de preparar-los requisits a l'hora del repàs. Un cop apresada l'instrucció militar, anaren reconcentrant-se per a formar els regiments; s'aplegaren quasi tots a l'Avinyó, on se trobaven italians i catalans. Es completaren els batallons aquí mateix: es computaren amb gents arribades de Lió, d'Orleans, de Blois i de Tolosa. En aquesta ciutat hi havia l'escola de metralladores; per cert que quasi tots són catalans els que les manipulen, i han demostrat una sang freda extraordinària; vosaltres, lectors, els coneixerieu els noms dels *metralladors*: són joves, fermes i heroïcs; molts s'han passejat per les Rambles; alguns han pres part en nostres lluites patriòtiques; un dels tinentes de les metralladores és un mexicà que ha simpatitzat amb nostres països. Pel passeig dels Papes d'Avinyó haurieu sentit els tocs de clarí com ressonaven pels voltants dels vells casals; el caporal de cornetes del batalló D***, que era un xicot argentí, d'uns catorze anys, era tot un artista amb la corneta i es disputava amb un noi de Gracia, qui marxà destinat als Dardanels de *clairon* de primera classe. No crec que als regiments dels altres països hi hagi tanta disciplina com entre'ls legionaris d'aquí; no vol dir això que no se'ls permetin certes expansions d'alegria; però es veu molta força i voluntat en tots; sempre actius, no passen una hora sense fer res; no poden distreure's, però: la campanya és duríssima i ells donen l'exemple d'ardidesa i bona voluntat no queixant-se mai; quan són demanats voluntaris per a una missió perillosa, mai en manquen; més aviat ne sobren. Amb els regiments ja formats, marxaren cap a Epernay, i després de quaranta-vuit hores de viatge, als darrers dies d'Octubre, que feia un fret al qual no estaven acostumats la majoria d'ells, d'Epernay partiren cap a Loooy, on descansaren vuit dies, marxant totseguit cap a les trinxeres a Prunay i al sector de Marquises. A peu per aquelles boscuries pantanoses, per aquelles extensíssimes plantacions de remolatxes, on s'hi enfonsaven fins als genolls, anaven els volenterosos legionaris nostres, carregats amb les motxil·les, que pesen, més o menys, trenta-cinc kilògrams; dos sarrons plens també, i el fusell, que pesa uns cinc kilògrams. Allí els distribuïren en seccions, el 20 de Novembre; i a les quatre de la matinada oïren per primera volta xiular les bales que d'enllà, entaupits, tiraven els homes-llops, els devoradors de nacions; i allí s'inicià l'epopeia dels homes de nostra raça...

MIGRANYA.

DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Opinions agenes

En el número 49 del setmanari republicà autonomista que's publica a Igualada, L'Igualadí, hi llegim el següent article que, per fer-s'hi amb un alt sentit de justesa, assenyades consideracions respecte les noves orientacions de la nostra Unió Catalanista, reproduïm a continuació:

LES NOVES IDEOLOGIES

Un dia, el venerable mestre i apòstol del socialisme espanyol, en Pau Iglesias, em deia que Catalunya estava admirablement disposada per a l'implantació de tota mena d'institucions socials i, per aquest motiu, el partit socialista hauria d'arrelar-se considerablement a la nostra terra, molt més fàcil que cap altre partit sens contingut social.

El cap dels socialistes espanyols tenia tota la raó, havia estudiat de prop aquesta qüestió, però, per emprendre amb tot el coratge i entusiasme que requereix una obra tan magna i necessària, era menester, abans que tot, cercar un element directiu, intel·ligent i abnegat.

Doncs bé, per portar a felicitat totes aquestes millores delineades per l'infatigable mestre, ens mancava, als socialistes catalans, un capítol que amb prou mèrits i aptituds orientés el nostre partit una vegada estés entregat a la lluita per conquerir aquelles victòries tantes voltes somniades.

Però, on i com podríem cercar-lo un home que amb prou aptituds pogués encarregar-se seriament de la direcció del socialisme català? Aquí estrebava tota dificultat de la nostra gran obra social i humanitària. No calia pas pensar en el patriarca de l'anarquisme català, l'Anselm Lorenzo. Aquest sant home, va néixer anarquista i havia de morir sense claudicar. El bon nom del conegut propulsor de les cooperatives, en Salas Antón, ens feia tenir una esperança...

I, mentre esperàvem, endebades, la decisió d'un polític de primera o segona filera, la feblesa de l'ideal corsecava l'esperit dels soldats de nostre exèrcit purament obrerista; mentre la desorganització anava en augment donada la completa desorientació en que's trobaven enfonzades les agrupacions socialistes de Catalunya.

Quedem, doncs, amics lectors, en que per manca d'un element directiu, no hem pogut realitzar, com era el nostre propòsit, la gegantina obra de reivindicació social.

I és de dolbre essent tan democràtica la massa productora catalana. Bona mostra n'és el seu esperit progressiu i les seves admirables condicions de sociabilitat; puix, les seves lluites dignes fins d'èsser imitades pels treballadors de l'estranger, són una bona prova de que'ls nostres productors, són homes d'ideals enlairats.

Però, amb tot això, l'obrer necessita viure al caliu que avui, per dissort, no hi viuen més que'ls elements eternament oposats a les nobles pretensions del proletariat laboriós.

La nostra gent treballadora no és prou per a defensar-se de les moltes injustícies que, com lloses de plom, cauen damunt seu atordint-la per complet. Es menester que cerqui

un refugi en la política per a estendre les ales per l'espai dels nous horitzons on podrà, amb més llibertat, defensar i discutir els seus deures. Aquestes manifestacions no són pas de bon troç atrevides, les guien les noves orientacions recentment proclamades per l'Unió Catalanista; tenen, doncs, una importància extraordinària per l'avenir de la nostra dolça Catalunya i del nostre proletariat en general. Els obrers conscients són, doncs, els que cridats per emprendre aquesta magna tasca de millorament social, hauràn de preparar-se per ingressar a la nostra comunió, obrint son cor generós a la santa causa de la lliberació humana.

Heu's-aquí, doncs, perquè les sanes doctrines de l'incansable President de l'Unió Catalanista, nostre lleial correligionari, el doctor Martí i Julià, les considerem ben dignes d'èsser acceptades per tots aquells catalans que, moguts per ideals de grandesa, busquem la manera de garantir la llibertat ultratjada per la gent mancada de consciència.

Es menester atmotllar-nos a les modernes ideologies, si volem obrir-nos pas per a conquerir el premi de la gloria o els llorers de la victòria.

JULI

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Són ja bastants els amics nostres, responent a la crida que férem en el passat número, que ens han demanat noms de soldats catalans, d'aquí i del Rosselló, que lluiten a favor de la França, per a remetre'ls, amb motiu de les festes de Nadal i Cap d'Any, presents que demostrin que en la nostra Catalunya hi ha qui es recorda dels que tan generosament lluiten per abatre l'imperialisme germànic.

Novament fem present a tots els que simpatitzen amb la causa dels aliats, que, en aquesta Redacció facilitarem a tots aquells que ens ho sollicitin noms i adreces de soldats catalans, rossellonesos, belgues i francesos, així com també tota mena de detalls per a l'enviament de paquets.

També posem en coneixement dels nostres lectors que a l'Unió Catalanista, s'admeten, per aquell fi, donatius en metal·lic i en espècies. No poden admetre's líquids.

Catalunya, que tan generosa sempre és mostra, ha de donar proves, una vegada més, dels seus sentiments i del seu altruisme.

En el proper número començarem a publicar, juntament amb el nom dels «apadrinadors», els noms dels soldats «apadrinats».

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obrs de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Fac-
tures = Talonaris = Memoràndums = Es-
queles mortuòries = Targetes i tota mena
de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris
i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Relligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis - BARCELONA

TELEFON 7210

GUAITA

Després dels comentaris fets a tot Catalunya referents al fracàs dels parlamentaris catalans, i de la conferència den Macià explicant el perquè de la renúncia a la seva acta de diputat, motivada per l'impossibilitat de realitzar obra pràctica, col·lectivament profitosa, era d'esperar que'n Cambó, qual conferència fou expressament ajornada per a parlar després den Macià, explicaria les causes per les que no han realitzat la promesa que sense que ningú'ls ho requerís va fer en nom dels altres diputats a Corts, en plena plaça pública, de renunciar les actes si, obrint-se les Corts, no lograven les concessions d'ordre econòmic que's proposaven, i molt especialment, i en primer lloc, les zones neutrals.

Ha parlat en Cambó, i sense donar cap valor a la paraula donada, ni tansols esment va fer d'aquella solemnnial promesa, que podia justificar com volgués, car els seus l'haurien aplaudit de la mateixa manera. Demuestra el fet, emprò, una despresió extraordinària, puix és demostració que'ls polítics de la «Lliga» ja ni's preocupen de guardar les formes. Si la promesa hagués estat antiga, podria creure's que comptava amb l'oblit; però la promesa de renunciar les actes és del 10 d'octubre, de quan la manifestació pro-zones neutrals, a qual manifestació l'Unió Catalanista s'hi va adherir, però no hi va concòrrer, afirmant que era no res més que una plataforma electoral, sense efectivitat per a Catalunya. Que jutgi tothom els fets i veurà si no ho endevina l'Unió Catalanista.

Tota la conferència den Cambó tira a soroll de llauana per a distreure un moment l'atenció del poble, car en tota ella no hi ha ni ombra d'explicació del seu passat ni'l seu present polític, a no ésser que vulga fer passar com obra pràctica l'obstrucció que ell, en Cambó en persona, feu als projectes econòmics, perllongant amb la seva intervenció la discussió del projectes militars. S'alaba, després, d'haber impossibilitat l'aprovació dels pressupostos, i això, ens haurà de perdonar en Cambó i els seus amics, si li diem que és, dient-ho davant de Catalunya, una manifestació de cinisme, puix tots els cronistes polítics, abans de l'obertura, en l'obertura i després de l'obertura de les Corts, han convingut en que la presentació dels pressupostos era un passatemps del Govern, convingut que no havia d'aprovar-los.

L'única manifestació de sinceritat que ha fet en Cambó en la seva conferència, ha sigut la de pregar a en Maura que's decideixi a governar — si'l volen, — i que'n aquest cas, li reservi una cartera. I en Cambó, que a Madrid l'havien tingut per separatista, li demana així:

«... potser soc l'espanyol que més poques coses en puc dir, perquè potser soc l'espanyol que més n'ha parlat...»

Que la terra catalana li sia lleu! — F.

Unió Catalanista

Secció oficial

La Secretaria de Propaganda de la U. C. romana en gran manera a totes les entitats de Barcelona, adherides a la mateixa, que a fi que la solemnnitat patriòtica denominada «Cap d'Any català» que, per al dia 1 del propinent gener, han organitzat la Joventut Catalanista de Barcelona i l'Orfeó Gracienc, assoleixi la més gran importància, hi contribuïx amb l'assistència del major nombre d'associats, en bé de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana a profit de la qual se destinen els beneficis de l'esmentada festa.

Cròniques curtes

Retalls

Avui me donen la feina feta. En aquesta crònica, que tampoc resultarà curta, jo no sabria posar-hi res que'm semblés tan interessant com els troços que transcriu, del número d'aquest mes, del periòdic balaguerí, *La Falç*. Ni la darrera decepció dels regionalistes, que, després d'esforçar-se en fer córrer, per veure si hi queien, que el rei consultaria al senyor Cambó, han tingut de veure l'arribada del leader cap-cot i amb el vestit nou a la maleta perquè els d'allà no han picat, ni la tornada d'en Maura, ni el fracàs, confessat per «La Veu», de l'intervenció catalana a la seva manera en la política de l'estat espanyol, m'inspirarien avui res tan desmustratiu com els paragrafs dels bons companys de Balaguer.

En el devantal titulat «Conseqüències del pacte de Sant Gervasi» firmat per la redacció, s'hi llegeix:

»Als que som verament nacionalistes, el pacte de Sant Gervasi, en mal hora concertat, ens tenia de sentir molt malament. Si fins fou mal rebut per la majoria dels republicans nacionalistes de Barcelona, ¿com no'l teníem de mirar nosaltres amb desagrado, que som nacionalistes a seques i no hem fet mai professió de fe republicana?

»En les passades eleccions de diputats a Corts, per l'afecte que sentíem pel senyor Rodés i per haver-nos donat la seguretat de que's tractava d'una passatgera coalició electoral, ens limitàrem a protestar d'una manera tímida, com si esperéssim que'l nostre Diputat tornés al bon camí, perquè esperàvem que l'error sofert no'l tornaria a cometre.

»Però els mesos passaren, i el temps, que no enganya a ningú, ens digué que no'ns havíem de fer il·lusions. L'unió dels partits nacionalista i lerrouixista, abans tan antitètics, anà afirmant-se des de dalt cada dia més, amb la consegüent deserció dels de baix perquè les masses populars tot i essent poc reflexives, no's convencen tan fàcilment de que, el que abans era negre es torni després blanc de cop i volta, i per més fè que's tingui en capdavanters, ningú podrà creure que puguin fer el miracle instantani de que els que abans eren indignes, vividors, enemics mortals de Catalunya, lladres, explotadors, etc. (el lèxic aquest no és nostre; és el que usava *El Poble Català* quan parlava dels lerrouixistes) passin a ésser immediatament, sense motius que ho justifiquin, dignes, heròics, bons amics, honorats i amb totes les qualitats imaginables.

»S'inaugurava la sala d'espectacles de la «Casa del Pueblo» de nostra Ciutat. Allí sentírem al senyor Estadella, de Lleida, com en paragrafs de sonoritats buides declarava que sortia del partit nacionalista per a convertir-se en sumís lerrouixista. Allí escoltàrem, ensopits, les ditiràmiques presentacions del senyor Giner de los Ríos. Allí el Lerroix de sempre, ens parlà, oferint-se una vegada més, com un vivent exemple de sarcasme.

»I entre aquella colla d'aventurers de la política contemplàrem, extranyats, la figura d'una personalitat de la qual fins aleshores n'havíem estat adictes, un home que, dos anys enrera, en la festa que's celebrà el dia 1.er de Juny de 1913, en el local del «Centre Nacionalista Català» d'aquesta

Ciutat, declarà que se sentia més catalanista que republicà, abominant amb frases vehements i duríssims seguidors den Lerroix.

»Qui era l'amic que'ns abandonava al barrejar-se amb els que han estat i seràn sempre nostres enemics irreconciliables? Era el senyor Rodés, el que aleshores sortia del costat del senyor Lerroix per a presentar-se al públic i dir-li després de retreure els tòpics de costum sobre la guerra del Marroc, que proclamava ben alt l'unió estreta i germanívola de nacionalistes i lerrouixistes. Aquell dia no li anàrem a estrènyer afectuosament la mà com solíem. Els catalanistes balaguerins, volent conservar la nostra integritat política, ens apartàrem del que deixant el camí recte seguia el de la conveniència.

»El pacte de Sant Gervasi va donar a Barcelona fruits a l'inversa, [apartant-se la quasi totalitat dels nacionalistes republicans del costat del senyor Corominas, el seu ídol anys enrera. Com que les mateixes causes produeixen els mateixos efectes, igual li passarà al senyor Rodés dins d'aquest districte. Les passades eleccions municipals balaguerines, guanyant els elements monàrquics quatre regidors i la coalició nacionalista-lerrouixista només dos, són ja el primer mal pressagi. És veritat que ell té aquí un partit més personalíssim, compost de gent que segueixen al capítot sense reflexionar gaire, sigui quin vulgui el camí que'ls marqui, més, que'n desconfii dels partits simplement personals sense opinió. Amb idèntics partidaris comptava el senyor Clua quan era diputat a Corts i semblava invencible, quan va venir un corrent de sentimentalitat política i patriòtica que l'anorrea.

»Vagi en compte el senyor Rodés amb jugar amb l'opinió pública, refiant-se massa de se propies forces. Predicant l'unió amb els lerrouixistes s'està cavant la seva pròpia fossa.

En un article titulat «Escrivint per a l'història» den M. Espar i Boquer, s'hi diu:

»Molts creuràn que havent tingut de marxar els de LA FALÇ del «Centre Nacionalista Català» per no haver escoltat, la majoria, la nostra veu serena i patriòtica, tronarem ara indignats contra aquella entitat. No. Els fundadors d'aquesta casa, a l'haver-la d'abandonar per no traïr l'amor que professem a Catalunya en tenim sentiment, si, perquè en ella hi esmerçàrem una bona part del cabdal d'entusiasmes juvenils, més no sentim odis ni rancúnies, sinó compassió pels que's deixaren encegar en una hora d'apassionament.

»Feia temps que vivíem en desacord. Nostres esforços anaven dirigits a curar a una gran part de socis, la gent d'edat, sobre tot, dels defectes de la vella política balaguerina. El més lamentable és que alguns elements joves, febles per a resistir l'influència d'una mala companyia, s'han tornat com ells.

»El nostre programa dins d'aquella casa era ben definit: catalanitzar l'entitat i això comprenia la fundació d'un periòdic catalanista, d'escoles catalanes; la major difusió de les doctrines nacionalistes per mitjà de conferències i mítings; la purificació dels procediments polítics, etc. Més, aquesta tasca ennoblidora era cada dia més incòmpresa i mal rebuda.

»Uns quants cridaires, agitadors de la massa pagesa, veient que la nostra conducta faria difícil l'ostentar-se vanitosament en càrrecs públics, es posà a fer soroll amb l'intent d'apagar nostra veu. I com que el poble segueix sempre amb més facilitat al que l'enganya que no pas al que li diu la veritat, sobretot si la mentida és afalagadora i la veritat pren caràcters de censura, vetaquí que havia de sonar fatalment l'hora en que'ns tocaria marxar.

»La vinguda del senyor Rodés predicant l'unió de nacionalistes i lerrouixistes i amb la qual no transigirem mai, fou la senyal de partir. En les passades eleccions municipals al presentar-nos el dilema: o votar als lerrouixistes o l'expulsió, ens obriren la porta final de sortida.

»I marxàrem, sense girar amb rancança el cap enrera, perquè fóra de molts amics ignorants del perill que corren, que han quedat allí per equivocació i que no tardaran a venir amb nosaltres, no hi deixàvem res. Alta i serena la testa i la rialla als llavis anàvem contents, ja que'ns emportàvem intactes tots els nostres tresors. Dignitat, abnegació, entusiasme, patriotisme! riqueses veritables, fóreu fidels companys que'ns seguireu en nostra marxa que era triomfal dins la consciència, perquè acabàvem de aconseguir una victòria sobre nosaltres mateixos.

»Foc nou altra vegada. La nova entitat que amb el nom de «Associació Catalanista» acabem de fundar serà el fonament definitiu de la gran obra que tenim de realitzar, de l'ideal que portem a dins i que malgrat els entrebancs que s'han alçat a davant nostre aquests darrers temps, surarà a l'últim perquè és una llei biològica que no pot ofegar-se per més enemics que tingui en contra. Rics d'experiència, bastim altra vegada l'edifici que serà motiu de lloances pels patriotes de l'avenir.

»—No vulgueu seguir el camí del puritanisme, de la sinceritat, no us desenrotlleu, els temps són adversos a vosaltres—heu's-aquí ço que'ns diuen els adversaris. Però això no és cert, no tothom és com ells. Una alta personalitat ens acaba de donar l'exemple a seguir, fa pocs dies. Imitem la conducta de sinceritat heròica del digníssim diputat catalanista per les Borges, senyor Macià, renunciant l'acta per a no conviure més amb la farsa del Parlament espanyol.

»Som ara pocs, no hi fa res, prompte serem els més, perquè som forts. No'ns espanti l'aldarull que mouen dient que no farem res, és la mateixa por que tenen els nostres enemics de que farem massa.»

I en un article den F. Xavier Rubies, titulat, «Fets i no paraules» hi llegim:

»També vui dir-hi la meua, també vui manifestar quelcom sobre la nostra separació del Centre Nacionalista Català, d'aquella casa a la qual des de sa fundació, i ja comença a comptar algún temps, hi veníem consagrant tots els nostres esforços. Hi portàvem esmerçats els millors anys de la nostra vida i ara que semblava que se n'havia de començar a collir fruits profitosos, ara ens hem trobat en el cas d'haver de claudicar de tota una història, de tota una actuació o d'abandonar aquella entitat.

»No cal dir que ben poc ens costà el decidir-nos, sense que ni per un moment ens tentés l'egoisme dels interessos creats, que bastant valen, i que d'una manera tan directa havíem ajudat a crear.

»Hem quedat altra vegada com dotze anys enrera, en el cas de tornar a començar, però què hi fa, si ara, com allavors, sentim els mateixos entusiasmes i com allavors ens sentim tan optimistes? Hem quedat materialment pobres, però espiritualment més forts que mai, puix ara ens acompanya a més de l'entusiasme i l'optimisme d'allavors, l'experiència que no'ns han pogut fer deixar al Centre.

»Ara sabem que un ideal ben bo pot resultar perjudicial i fins dolent quan els homes que deuen encarnar-lo, o que al menys ho fan veure, no'l senten o el senten amb reserves. Que un ideal altruista pot degenerar en ço més vulgar quan se'l fa servir per satisfacció de passions personals.

»D'ara endavant donarem ben poc valor a les

paraules i en canvi en concedirem tot el que calgui als actes. Combatrem als falsos redemptors i enlairarem amb totes les nostres forces als homes sincers.

»Que no esperin els del Centre que nosaltres fem campanya en bloc contra d'aquella casa, puix coneixem ben bé als que hi queden i sabem que hi resten encara bons companys que de bona fè creuen que han de continuar-hi, i del procedir dels quals durant la seva actuació no'n servem més que bons records, i en canvi n'hi queden altres als que combatrem tant com puguem, perquè a ells els fem responsables de tots els mals passos que ha donat aquella entitat.»

Aquestes vibrants, honrades i nobles paraules no necessiten ni consenten comentaris. Elles i els motius que les han dictades són un curs de política pràctica que tots els catalanistes hem de tenir presents.

A mí que tinc la sort d'ésser un sentiraental i que no puc recordar sense emoció la visió volguda de les crestes del Montsec, del solitari Pilar d'Almenara, de la serenor de la feconda plana d'Urgell, de les jolives riberes del Segre i les ubèrrimes hortes del séus costats, de la sil·lueta de Santa Maria, i d'aquell Mercadal amplíssim i assoleiat on els colrats pagesos hi ofereixen el daurat blat collit en els camps fecondats amb la sang dels últims defensors de Catalunya contra l'intrús d'Antequera, aquestes paraules, a més d'una lliçó, m'han refermat la confiança que mai he perdut en aquella bona gent de les vores del Segre; d'aquelles comarques de les grans energies latents que cal desvetllar pel bé de Catalunya. En aquelles terres, potser, de passions encara en part primitives, però d'una gran bonesa de cor, on la gent és, tal volta, més cantelluda, però menys malejada, no solament abandonen decidits la faramalla, sinó que valentment, diuen: recomencem la feina. Per Catalunya i avant altra vegada! Amics de Balaguer, una forta abraçada.

RAMÓN D'ALENTORN

AL VOL

Alemanyia hi ha un home; un home just i bo; un home que posseeix una valua representativa; un home que diu al món que a Alemanyia hi ha sentiment, que hi ha bondat, que hi ha justícia; un home que expressa, amb tota la claretat, que hi ha una part del poble germànic que viu l' hora d' ara del món, que no és imperialista, que desitja la llibertat plena de tots els pobles, que és disposada a col·laborar per la determinació de la germanor universal. Aqueix home és en Liebknecht.

En Liebknecht ha parlat al Reichstag; per la boca seva, pregonament alemanyia, ha parlat l'humanitat; l'esperit seu de teutó romàntic ha vibrat empès per la sed de justícia que pateix el món; la vida seva, plena de l'harmonia germànica, s'ha sotraquejat per l'adoloriment universal; en ell, en el gran Liebknecht, s'hi ha infós, per acció de democràtica sobirania, el voler i la fortitut dels homes bons de la terra, i encarant-se amb els poders temporals de l'imperi, ell, representant del poder infinit i etern, que és el poble, els ha parlat en nom de la veritat, fent-los saber, així, per endavant, que en aqueixa lluita epopeica entre poders màxims el darrer triomf serà el dels humils, dels bons, dels justos, del poble, que és, a pesar de totes les desviacions, el poder que per sempre governarà el món.

En Cambó, ha fet un discurs. Un altre discurs, parlant, de Barcelona estant, per tal que el sentin a Madrid. Cada dia més, en Cambó viu la política de l'Estat; hi està del tot identificat; ja fa temps que adreça advertiments an en Maura; ara li ha donat consells.

En Cambó és un veritable polític a l'espanyola; això de la sinceritat, i de la política de realitats és un truc, és un jòc de paraules, és un formulisme més. Al fons no hi ha res.

L'esdevenidor és ben negre. Entre els conceptualismes indexifrables d'en Maura i les buidors efectistes d'en Cambó, ja se li prepara un galdós avenir a la política de l'Estat...! I a la política catalana, també, val a dir-ho. Perquè a Catalunya, en el demés, només que perjudicis ha produït. I ben greus. Al regionalisme l'ha perdut en ço que és cultura, el dilettantisme; en ço que és política, l'arribisme; en ço que és nacionalisme, la conveniència; en tot la manca de sinceritat, la farsa política a l'antiga usança, la política professional, el sobreposar l'utilitarisme burgès a l'espiritualitat nacional, el crear una casta i una cleda.

S'acosta l' hora d'haver de combatre'l per salut nacional.

Tothom, dels que encara concedeixen bel·ligerència a la política espanyola, ha trobat que, amb el canvi de govern, la vida de l'Estat millorarà, i més amb l'acert del comte de Romanones, qui ha format el ministeri amb persones que són garantia per a poder fiar en una excel·lent gestió ministerial.

A l'Estat espanyol tothom hi viu de la mentida; no hi ha sincers; d'això n'esdevé l'enfonsament de l'Estat, que's corca cada instant més per l'acció de la mentida per a usos utilitaris.

La major part dels polítics ni són capacitats per a dirigir un ministeri ni afers força inferiors a un ministeri, ni posseeixen moralitat abundantment per tal que siguin guiats per bons intents. No res d'això. No s'ha de negar, però, que hi ha personatges polítics — molt reposos — que apar tenen justa fama d'honrats, i altres n'hi ha que semblen c' rregats de bons intents, malgrat que aquests darrers acostumen a tenir una consciència tan restringida, que pequen per esquifiment espiritual.

En el nou ministeri hi ha homes pertanyents a totes les modalitats de la política, en el sentit general de la paraula, i ni un n'hi ha que permeti es pugui dir, malgrat que fos adversari: heu's aquí un polític. De moment i per una breu temporada, semblarà un ministeri fort i no espanyol, per l'unanimitat amb que resoldrà els problemes d'Estat; després, ja's veurà que és ben bé un ministeri de la política espanyola, perquè no hi haurà dos parers iguals, els antagonismes seràn tants com ministres, els que menys imperfeccions tenen dimitiràn, s'aniràn succeint ministres cada cop de més baixa calitat, fins que pujarà en Maura alabat aleshores amb la mateixa inconsciència que ara s'ha alabat en Romanones, per tothom, fins pels republicans, que ara ja'l troben admirable, malgrat la caiguda sorollosa de 1909, que en lloc del món permetrien, a qui hagués estat cap de govern en circumstàncies semblants, tornar a presidir un ministeri.

Dones bé; en mig de les alabances a en Romanones, ningú fa cas que hi hagi l'Urzaiz, en

Burell, en Luque, en Villanueva, que, atesos els problemes pendents a l'Estat, no són pas per a Catalunya elements armonitzadors. N'hi ha que s'entusiasmen perquè a l'Anfós Sala li han conferit la Direcció General d'Indústria i Comerç, i no s'adonen que a en Royo i Villanova l'hagin afavorit amb la Direcció de Primera Ensenyança. No gens menys, el bé que farà a Catalunya en Sala no compensarà, ni els mils, els perjudicis que hi causarà en Royo i Villanova. Al menys, pels que entenen que Catalunya és més l'ensenyament en català que no pas les mesures econòmiques, que no beneficien la patria, car, quasi sempre, només afavoreixen l'enriquiment de la burgesia.

Per més que's fan seguidament, al Parlament, als diaris, a les converses d'arreu, i per més que, a les Corts, en Macià ha dit veritats, a l'anar-se'n, que no hi ha hagut parlamentari que hagi gosat contradir-les, ara resulta que tothom apar que baixa de la vall d'Aràn, en això de sentir-se rubllert d'esperança perquè el comte de Romanones suposen que ha constituït un ministeri de personalitat, i fins en Maura ho ha aplaudit.

De Catalunya estant, fem constar l'absoluta desconfiança nostra, més, encara, la seguretat que el daltabaix de l'Estat no s'aturarà ni un instant. Ni amb en García Prieto, que vindrà després del Romanones; ni amb en Maura, que vindrà quan caiguin els liberals. Perquè, aleshores, els republicans, justificant-ho amb tots els conceptualismes, diràn: «Maura, sí.» Ja's veurà.

S'està realitzant, en la gran guerra que té es-tremordit de dolor el món, una revisió de valors, en ço que's refereix a l'organització política de les nacions.

Es del tot evident, a hores d'ara, que no hi ha bona fè que pugui acceptar, com a afirmació positiva, la dita de que la forma de Govern és indiferent. Ja no's podrà dir més això, sense que els esdeveniments de l'actual guerra no ho desmentixin de la faicó més absoluta.

Ha quedat ben provat que la forma monàrquica és sempre un poder personal, i que el constitucionalisme, a les monarquies, és una pura ficció, un engany per a fer creure al poble que posseeix sobirania, tenint-la, com la té sempre, detentada a les monarquies, que són, en tots els casos, autocracies dissimulades, apaiades pels falsificadors del constitucionalisme, que són els partits polítics monàrquics, veres oligarquies, preferentment les organitzacions polítiques conservadores.

Els caps d'Estat, constitucionalment, són poders ordenadors, moderadors, reguladors, sobre tot; en ells hi ha d'haver la normalitat del ritme de la nació, i només poden actuar per inspiració que sia síntesi de la consciència nacional, mai per batecs d'espiritualitat personal. I ja s'ha vist com en aqueixa guerra, que és l'apoteosi, potser final, del dret de la força a l'humanitat, els caps d'Estat monàrquics descaradament han fet, i fan, prevaler el poder llur en el sentit purament personal i no el poder llur en la modalitat constitucional que'ls és un deure; que de dret no'tenen ni mica, perquè l'expressió màxima de l'actuació política, en un Estat perfecte, és el deure, perquè té valua de consciència i de funció col·lectiva, en tant que el dret no és altra cosa que una acció individual que s'oposa a les extralimitacions de l'Estat, de les accions socialitzadores. Per això, els cap d'Estat només posseeixen deures, perquè la funció llur, la representació llur, és integralment la de la nació.

Els caps d'Estat, apartant-se d'aqueixa representació col·lectiva, que és la sola que'ls ha de moure i els pot moure, i anant-se'n cap a ço que és personal, s'han inferioritzat, han baixat de categoria en l'actuació llur, han retrogradat a l'autocràticisme, que, en l'evolució de l'organització de les societats humanes, té una baixa valor, per referir-se només a les organitzacions fonamentades en l'individu; el progrés du a la complexitat i al regoneixement de les organitzacions socials, sempre força superiors a les individualistes.

El món se n'hi va, depressa, vers totes les socialitzacions, i cal esperar que amb aqueixa guerra, que tot ho remou, se liquidaran definitivament els poders personals, imposant-se com a normal avenç socialitzador la sobirania vera del poble, no estafeta, ni conculcada per poders legisladors, executius, ni moderadors, dits caps d'Estat.

Això també ho resoldrà la guerra.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

Acció Catalanista

DISSABTE dia 11 donà, al Casal del Poble Nou, l'anunciada conferència, sobre el tema «L'intervenció obrera en el govern dels pobles», el nostre company Pere Casals.

Començà, el conferenciant, posant de manifest la nova actuació lliberalíssima i social de l'Unió Catalanista, que vol conquerir així, per als ideals de Catalunya, però sense cap mena d'egoisme partidista, a l'obrer català, fins avui molt apartat del catalanisme. Digué que les úniques patries possibles a través del temps, són les que es fonamenten en la llengua i la raça; que la Nació, no l'Estat, serà sempre com sigui el general pensar del poble, citant el cas de Finlàndia que pel seu lliberalisme pogué donar-se una constitució avançada, donant, a més, al feminisme amplíssimes atribucions.

Sostingué, amb raonats arguments, que la guerra actual no hauria arribat si els obrers haguessin intervingut de manera ben directa en el governament dels estats. A propòsit d'això digué que la classe obrera alemanya, amb tot i sos nombrosos sindicats, careixia d'ànima, essencialment superior en aquest aspecte el proletari anglès i francès, puix mentre el primer no féu res per a deturar la gran catàstrofe, el francès féu molt. Creu, però tant, que l'obrer de tot el món deu preparar-se per a inter intervenir eficaçment, activament, en la governació dels pobles.

No posa en dubte que arrel de la gran guerra, vindrà una amplíssima revisió de valors, però restaran, amb tot, com a futures realitats, moltes de les veïes utopies. El sindicalisme deurà ésser el fonament de l'actuació obrera, més aquesta serà completada per l'intervenció. En quant a la nostra terra, la cooperació ha d'ésser un dels principals instruments del sindicalisme, però no una cooperació purament utilitària o comercialment especulativa, sinó col·lectiva, en la qual *l'un per tots i tots per un*, no sigui una ficció. Amb la cooperació trobarien els sindicats riquesa que els ajudaria a crear i sostenir orgues d'orgues d'opinió; crear i sostenir escoles d'esperit ben ampli i material excel·lent; tenir caixes de resistència, etcètera. Així s'assoliria més depressa el nivell de cultura necessària a l'home per a saber tot el valor de les conquestes aconseguides i de les que li manquen per arribar a l'humanitat ideal, en que la germanor imperarà entre els homes. El sindicalisme serà el fonament de l'actuació obrera, la cooperació, un dels més forts instruments del sindicalisme i la realitat, ha d'ésser la guia inflexible de tota actuació. El sentimentalisme i el romanticisme són una prenda de la bondat del cor, però de vegades resulten contraproduents per ço que són irreflexius.

Aquesta realitat abona també l'intervenció que jo preconitzo. Amb l'intervenció, no hauria estat possible la guerra, i molt menys ho seria d'ara en avant. Però, a més, essent integral l'intervenció obrera, és dir, manifestant-se al Parlament, als Sindicats, a tots aquells ordres de la vida pública i social, les reivindicacions humanes farien més ràpida via i, alhora, els que vivim, ara, gaudiríem de més llibertat, més béns, de més goigs de la vida.

Parla de les patries assentades en el nacionalisme, que és com dir en el dret i la justícia, assegurant que així serien el principi d'una era de pau, en que la bondat i l'amor serien entre els homes.

Amb atenció fou escoltada la disertació del company nostre Pere Casals, essent molt felicitat.

El passat dissabte, dia 18, el Casal del Districte X inaugurarà la tanda de conferències que, segons el parlament del president de l'entitat, en Ramón Solé, es proposen donar.

El tema era «El Nacionalisme de Catalunya». El conferenciant, el doctor D. Martí i Julià.

Començà demostrant la necessitat d'explicar el nacionalisme i, sobre tot, el nacionalisme català, el qual lluita amb el prejudici d'haver estat defensat per persones que no responen als corrents moderns, i aquesta circumstància feia semblar que només hi cabien, en el nacionalisme de Catalunya, els homes que vivien del passat. Són molts els pobles que en les transformacions hagudes a l'humanitat han perdut llur fesomia, i han arribat, després de temps passats en l'esclavatge, a una resurrecció gloriosa. Hem de tenir present que el nacionalisme és una afirmació que no es refereix a sostenir les excel·lències d'una historia morta, sinó els fets concrets de la vida actual, car el demés solament són elements de coneixement a la vida dels pobles. Mentre el socialisme és la vida de la societat, el nacionalisme és la vida de les nacions en tant no tenen existència a la vida de l'humanitat. A l'explicar la fusió del socialisme amb el nacionalisme, diu que en lloc s'ha sabut com aquí la valua d'aquesta necessitat. La Revolució Francesa, que deslliurà els homes, no sabé preveure que no serien lliures si no es deslliuraven els pobles. Després d'aquesta guerra que sofreix l'humanitat, la revolució armada, o de les ideologies, determinarà la decapitació dels grans Estats que oprimeixen els pobles. Fa tantes centúries que les gents estan acostumades als grans tirans col·lectius, que aquest fet les espardeix al pensar-hi només; fet que determinarà un avenç social més fort que la Revolució Francesa al proclamar els drets de l'home. Hem de remarcar que a Catalunya, on al nacionalisme hi havia, fins ara, pocs elements avançats, s'ajuntava ço que el món encara defensa com a principis separats; altra cosa que devem tenir present és que, quan Catalunya vivia vida plena a l'humanitat era sempre la nació més progressiva; a pesar d'aquests antecedents, no és estrany que el nacionalisme català fos conservador, vivint Catalunya, avui, desnaturalitzada i malaltica; de totes maneres, això ha retardat la llibertat nostra. Socialisme és la màxima llibertat de l'home, la plenitud de la vida seva; no posseint els pobles existència plena, si els individus no posseïen aquesta llibertat. Els serbis d'ara, atrotinats per quatre guerres i ara per aquests Estats centrals incalificables, veuen perduda llur llibertat. Per això, tota l'humanitat se'n sent remoguda, i nosaltres hem de pensar que un temps també passarem la dissort d'aquesta heroica Serbia. El nacionalisme, per la normalitat absoluta que posseïx, exigeix una condició als homes, que és la bondat i la sinceritat, de la qual la política dolenta no mira prim de prescindir-ne; el nacionalisme té un camp d'acció vastíssim, i té per enemics totes aquelles ideologies que no tenen altre objectiu que el benestar de llurs propagadors i polítics professionals. És cert que, dels bons, som minoria; però ha d'aconsejar-nos el que són els pensaments de les minories conscients els que operen les grans metamorfosis al món. No es concebeix el nacionalisme mentre hi hagi dolor. El nacionalisme vol dir perfeccionament mental dels homes, ascendir en llur espiritualitat; vol dir totes aquelles afirmacions d'efectivitat de vida que es desprenen de l'ésser nostre. Combat les tiranies individuals exercides per l'element obrer. Parla de la desaparició dels poderosos en les modificacions de l'humanitat. Acaba dient que el nacionalisme, que comprèn tots els aspectes de la vida dels homes, és el nacionalisme que propagarà el Casal del Districte X: les idees immediates només porten profits personals. Alaba l'obrerisme i diu que l'obrer, a més, té de preocupar-se per aquestes ideologies que parlen a la consciència de l'humanitat; coneixent aquestes ideologies és com anirà fent consciència.

Després d'un breu parlament del president del Casal, acabà l'acte, en mig dels esclats d'entusiasme de la nombrosa concurrència. — LL. A.

L'expansió de Catalunya

Rosario de Santa Fè

FEA temps que's parlava de la vinguda an aquesta ciutat de l'Orfeó Català, nascut al caliu patriòtic del Casal Català de Buenos Aires, l'entitat cabdal dels catalans de la República Argentina. Excusem manifestar les ansies que sentíem i els anhels vehements que se'ns revelaven dins la nostra ànima de patriotes, a tots els que, per naturalesa propia, vivim constantment amb tota l'espiritualitat de la patria llunyana.

Era un goig inexplicable el que sentíem al poder assaborir en aquestes terres tan hospitalaries com materialistes, les flaires ubriagants de nostres cançons populars i patriòtiques i ens delectàvem al considerar el foc de patriotisme i el munt de sacrificis que representa, en aquestes terres americanes, la constitució i sosteniment d'una entitat artística i patriòtica com el Casal Català de Buenos Aires i el seu magnífic Orfeó.

Veritablement no n'hi havia per a menys, coneixent, per les notícies publicades, la seva brillant actuació artística i patriòtica en aquestes riberes del Plata que li ha fet conquerir el primer lloc dins els seus similars de la República. I vingueren els tres concerts anunciats, figurant als programes respectius composicions de Clavé, Nicolau, Morera, Vives, Genescà, Bartomeus, Balcells, Freixas, Millet, Domingo, Bach, Mendelshon, Franz, Otto, Bolíen i Grieg.

L'execució d'aquests tres concerts fou esplèndida, brillant, sobressortint *L'Empordà*, *Nostra nau*, *Nit de l'amor* i *Primavera eterna* den Morera, *Cant a la Patria* den Genescà, i *La Patria nova* de Grieg, totes les quals tingueren els honors de la repetició, produint, al públic, un entusiasme delirant, indescriptible.

I aquí tindriem acabada nostra tasca de cronistes fidels i desinteressats; però hem sofert amb la vinguda, al Rosari, de l'Orfeó Català, tantes decepcions i hem presenciat tantes i tantes coses estranyes en el seu procedir que, com a nacionalistes convençuts de tota la vida, no podem restar en silenci com a descàrrec de consciència i com a desagravi a la Patria.

L'Orfeó Català de Buenos Aires ha vingut al Rosari *auspicat* per las *Sociedades españolas* i en els dos primers concerts cantà *Gloria a España* den Clavé.

Començaren els diaris fent remarcar l'importància de l'Orfeó i excitant a la colonia espanyola i en general al públic del Rosari, a assistir als concerts i apreciar *el divino canto del arte español*.

Anaren a rebre a l'Orfeó Català Comissions del *Centre Català*, de l'*Artística Catalana*, del *Club Español*, de la *Societat Espanya*. Nombrós públic, tot català, la majoria, omplenaven els andens del Central Argentí ansiosos de veure als paisans que venien a regalar-nos amb les flaires de llurs cançons curulles d'amor i de records dolçissims per la nostra Catalunya. I a pesar de la gentada que hi havia no sortí de cap pit dels grans prohoms, directors de la festa, ni un crit que exterioritzés el seu entusiasme. Fou la consigna donada, propia només de cors esclaus o inconscients. Ni un *Visca Catalunya!* va oír-se...

S'organitzà la manifestació amb les respectives banderes i la senyera de l'Orfeó, en la qual no hi sabérem trobar ni el més petit detall que ns digués «Soc Catalunya». De manera que, així com és de l'Orfeó Català, podria ésser de l'Orfeó Turc, canviant només el nom.

Arribada a la plaça de Maig i després de saludar a les autoritats, l'Orfeó cantà l'Himne Nacio-

nal Argentí que li valgué delirants aplaudiments de la nombrosa concurrència que l'escoltava.

Si els elements directores de l'Orfeó Català de Buenos Aires senten un petit escalf d'amor a nostra Catalunya, no poden negar el resultat que'ls ha donat la tant bescantada protecció de les Societats espanyoles sobre tot en els tres concerts de l'Opera, ja que no podem creure de cap manera que, essent els tals elements, els empressaris únics com es pretén fer creure, haguessin deixat buit el teatre assistint només als concerts una part de la colònia catalana.

I això és més de doldre, encara, després d'haver donat satisfacció a les dites Societats espanyoles cantant el *Gloria a España* en els dos primers concerts. I en canvi en l'últim, després de suprimir *Els Segadors* den Balcells com estava anunciat en el programa, un agrupament d'entusiastes nacionalistes catalans els demanaren i no's cantaren... Per què no cantaren *Els Segadors* els orfeonistes de l'Orfeó Català?

I per què'ls cantaren amb tant d'entusiasme en la visita que feren al Centre Català, en el saló-teatre del qual podien, els orfeonistes sentir encara el ressò de les últimes festes celebrades per a divertir a les famílies dels seus socis, amb l'espectacle repulsiu i anticatalà d'unes detestables *zarzuelas* castellanes?

Un altre dia ens ocuparem de l'actuació catalana del Centre Català d'aquesta ciutat.

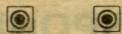
Podríem estendre'ns en moltes consideracions respecte al procedir i a la manca de personalitat pròpia amb que s'ha presentat al públic rosari l'Orfeó Català de Buenos Aires. Malgrat totes les deficiències, debilitats, inconseqüències, egoïsmes, vanitats o el que sigui, de tot ço presenciat amb esglai al cor i una fonda tristesa dins nostra ànima catalana, ben catalana, ens aconsola el poder afirmar concretament que amb la tasca delicadament artística que l'Orfeó Català ha fet aquí, al Rosari, sempre ajudarà a millorar el concepte moral dels catalans de l'Amèrica del Sud.

Preguem, per a acabar, als directores espirituals i artístics de l'Orfeó Català de Buenos Aires, que obrin el cor de bat a bat i es manifestin lliurement, sense padrinatges de cap mena. Sols, sempre sols i catalans, catalans sempre. Així, íntegres, sense investidures que'ls deformin, seràn dignes fills de la Patria l'luynana que'ls admira.

Mercadejar en nom de la Patria, mai. Honrar-la, dignificar-la, enlairar-la amb vostres cants gloriosos, i amunt sempre, cap al cel de l'art.

Aquest és el vostre camí com a fills de Catalunya.

NICOLAU ORIOL.—JOAN B. ALEMANY I BORRÀS,

En Francesc Macià a Barcelona

EL passat diumenge, amb un èxit ja previst, s'efectuaren els homenatges que el C. A. de D. del C. i de l'I. i l'Unió Catalanista oferiren en en Francesc Macià.

L'afectuosa acollida que, a l'arribar a Barcelona, li feren una munió de bons fills de Catalunya fou remarcada amb les ovacions xardoroses que oí dels ciutadans que a l'hora de l'anunciada conferència omplien completament l'espaiós saló d'actes del Centre Autonomista de Dependents.

Ocuparen la presidència en Puig i Esteve, el doctor Martí i Julià, en Folguera i Duràn, l'Antoni Suñol i en Roig i Pruna.

En Puig i Esteve, president del C. A. de D. del C. i de l'I., llegí una magnífica salutació, plena d'admiració i entusiasme, a la personalitat del noble patrici. Digué que no feia la presentació, perquè fóra una mesquinesa després de la grandiositat del gest seu, acció que ha corporat als bons catalans i que'l manifesta tan gran, tan noble i tan digne com s'ha presentat sempre.

En mig d'una ovació indescriptible, ocupa la tribuna en Francesc Macià. Comença dient: Ciutadans del cap i casal de Catalunya: aquesta manifestació afectuosíssima que acabeu de fer-me desfa palesament aquella llegenda de que els pobles no són agraïts, i m'encoratja i m'impulsa, més que mai, per a treballar i servir la causa de la patria nostra. L'home que accepta una representació parlamentària deu prescindir en absolut de personalismes, d'ambicions, d'egoïsmes. Per això, compendreu la renúncia de l'acta meua. Fa una concienzosa revisió de la política de l'Estat espanyol, comentant ampliament l'acció d'Espanya a Cuba. Estudia les facultats governamentals dels polítics espanyols, demostrant-ne l'incapacitat i la manca de condicions, trient-ne la conseqüència que no res pot esperar-se'n i que l'actuació de tots ells resulta completament negativa. Sovint fan gala de posseir la representació del poble, i després, al Parlament espanyol, l'omiteixen aquesta representació, car no volen res més que la confiança de la Corona. Censura la llei de Jurisdiccions i els que administren la justícia, dient que hi ha una munió de gent que s'ha d'escombrar, com qui neteja casa seva, per higiènia, no tolerant més que el Parlament de la llei sigui el de la farsa i la mentida. Jo, tots els actes meus els inspiro en el sant amor a Catalunya; les accions meves s'encaminen sempre mirant enlaira allà on trobo l'expressió pura dels propis ideals i no baixen la vista on només hi ha mesquineses i dolenteries. Per això he renunciat l'acta. Potser m'he equivocat, més m'heu de dispensar, puix ha estat obeint a la meua norma de conducta. Quan l'assemblea del 10 d'Octubre, Catalunya va presentar unes demandes creient-se posseïdora d'una força. Jo no vaig anar-hi a la manifestació. Des d'un balcó de casa de la ciutat es digué que si el Govern no atenia a les nobles peticions formulades, amb tot dret i tota raó, pel nostre poble, tots els parlamentaris catalans renunciarien l'acta. Jo ja vaig creure desseguit que allò era quelcom greu per a Catalunya, car jo recelava que no ho farien, i era, per tant, matar l'esperit dels catalans, robant-los l'esperança. Per això, també, vaig presentar la renúncia al Parlament de l'Estat; i no'm dol donar una acta per Catalunya; per ella en llençaria cent d'actes, primer que matar-li la fe, esvaint-li les esperances. Unim-nos, catalans, sempre que sigui per a procurar el bé de la patria; aquesta unió ens tornarà forts, i els forts sempre triomfen. Si així no ho fem, la finesta política de l'Estat ens arrocçaria a les seves dissorts, i nosaltres no ho hem de permetre si volem veure convertides en realitats les aspiracions de Catalunya.

Fou llargament ovacionat pel públic que, entusiàsticament, inicià *Els Segadors*.

* * *

El banquet donat an en Francesc Macià fou un acte del que'n servaran grat record els comensals, que passaven de dos centenars.

Al final de l'àpet, en Pla i Armengol llegí les adhesions, que foren nombroses.

Després, el doctor D. Martí i Julià inicià els parlaments oferint el banquet an en Macià. Diu que l'acte de la renúncia den Macià és de gran experiència per al poble: en Macià representa la Catalunya de fa deu anys, i d'aleshores ençà ha vingut censurant, al Parlament, la política espanyola, no la catalana, i no era ell sol, sinó que anava precedit d'altres representants del pensar i del sentir de Catalunya. Referint-se a les promeses dels polítics de l'Estat espanyol, diu que, per fi, han tancat les Corts sense haver fet ni complert res del que prometeren. I mentres, els que s' diuen representants de Catalunya res han fet, tampoc, per contrarrestar aquesta manera de procedir, i el nostre poble, massa bò, res ha dit de l'actuació d'aquests homes, que fins amb els sentiments del poble encobreixen les accions dolentes que cometen. Més un home hi ha hagut, i aquest és en Macià, que ha explicat l'actuació pròpia al Parlament davant del poble perquè així pugui jutjar amb coneixement de causa. Es plany de que els demés diputats no l'hagin seguit en l'energica actitud adoptada, ço que prova que el poble no sab escollir els representants que li convénen, i que per això no pot queixar-se si ara tornen amb les actes sota del braç. De què li serveix al poble el sufragi universal si no per a fer aquesta selecció? En Macià és l'únic representant de Catalunya. Advoça per l'unió de tots els catalans per a lluitar contra l'enemic comú, ço que've fet l'Unió Catalanista. Acaba fent un

elogi del patriotisme dels pobles que lluiten per la llibertat del món i que s'han aplegat per a vèncer els enemics de l'humanitat lliure, i finaliza dedicant uns bells parafrats a l'heroica França.

En Puig i Esteve diu que se sent joïós de poder portar la representació del Centre Autonomista, desitjant que l'exemple den Macià transcendeixi al cor dels fills de Catalunya.

En Folguera i Duràn explica l'impressió que li ha causat ço explicat per en Macià, ço que demostra una gran convicció, que ja havia evidenciat, i un talent claríssim i expert. Diu que els governs espanyols són els que més han desintegrat Espanya. Al·ludí a les paraules de n Macià sobre la guerra amb Cuba i afirmà que no sol·lar ent l'element militar era antipàtic als cubans, sinó també l'element civil. Digué que els Estats Units no volien conquerir Cuba, sinó lliberar-la. Referint-se al problema català davant d'Espanya, digué que hem de procurar salvar-nos nosaltres. Les demés regions ja seguiràn l'exemple. No hi tenim cap dret a ésser-ne tutors. Diu que no creu que Catalunya hagi d'abandonar la pròpia representació a les Corts, sinó fer-la ben seva per a exposar clarament el problema català. Se'n parla o no de les reivindicacions de Catalunya? No? Doncs a casa i a plantejar novament el problema; que no pugui trobar-se mai, el Govern, amb representants nostres que no demanin les reivindicacions catalanes. Una ovació l'interromp. Segueix parlant de les relacions de l'Estat espanyol amb Catalunya, i diu que aquell ens insulta seguidament i a més nomena per a certs càrrecs, com ara la Direcció d'Ensenyança, als enemics de Catalunya. Ataca an en Roig i Villanova, qui ha malparlat de la nostra llengua. I, no obstant, cap diputat protestà, al Congrés, d'aquelles iniurries, esperant, potser, els projectes econòmics, que no han vingut.

Elogià l'acció de l'Unió Catalanista i del Centre de Dependents, dels que digué que jamai han baixat el cap davant de l'odiosa tirania.

Acabà, el senyor Folguera, el seu discurs donant un visca als diputats com en Macià i un visca a Catalunya, que foren, amb entusiasme, contestats.

El magnífic i vibrant parlament den Folguera fou diversos passatges frenèticament ovacionat.

L'Antoni Suñol digué que estava tan comenat amb el discurs den Folguera que no sabria què més afegir. Després de remarcar la necessitat de treballar per Catalunya, excità als catalans per a ço que ensenyin als seus. Per a nosaltres—digué—després d'ésser honrats, el més digne és ésser català. Acabà victorejant a Catalunya i an en Macià. Fou molt aplaudit.

A l'ajecar-se en Macià, per parlar, fou saludat amb una ovació. Començà dient que no sabia com expressar l'emoció que en aquells moments sentia la que li quedaria per sempre més a la memòria, tota vegada que aquest homenatge li tributava el cap i casal de Catalunya per ço que ell donaria tot el que era.

Comentà els discursos dels senyors Martí i Julià, i Folguera i Duràn, i parlant den Roig i Villanova digué que aquest senyor no deu saber que la llengua de que malparla és la que parlaren els homes que més de quatre vegades salvaren batalles en favor dels castellans en la lluita contra els alarbs, que és la llengua que parlaven les tripulacions de la marina catalana que obtenia tants èxits al Mediterrà. En canvi, fa tres segles que els que malparlen de la nostra llengua són els que tants faccassos han tingut al mateix mar.

En Folguera i Duràn—afegí—ha dit que's devia anar al Parlament per a plantejar el nostre problema; si fou amb aquesta condició no tinc cap inconvenient en tornar-hi junt amb els demés companys. D'allí me'n vaig anar perquè em feia fàstic; hi tornaré si hem d'anar-hi en sò de guerra.

Si no és per a plantejar aquesta qüestió de vida o mort, no tornaré al Parlament encara que el poble em doni la seva confiança.

Digué que'ns hem de posar front a front de les colles de Madrid i que devem seguir una política revolucionària, l'única d'eficàcia. (Ovació).

Acabà demanant a les joventuts catalanistes que si arriba el moment de necessitar-los estiguin disposats a tot.

El discurs den Macià que havia estat aplaudit varies vegades, fou coronat amb una grossa ovació que se li tributà a peu dret.

Amb això, el cant del nostre himne nacional i una capta per als soldats catalans que lluiten en la guerra, acabaren els actes en honor del íntegre patrici en Francesc Macià.

Els conflictes socials

El dels barbers de St. Andreu, Santa Eularia i Sagrera

JA fa vuit setmanes que a les barriades de Sant Andreu, Santa Eularia i Sagrera hi existeix un conflicte entre els patrons barbers i la Societat i Germandat de dependents barbers, degut a que aquesta Societat va demanar una reducció, no molt important, de la jornada de treball.

Es demanà pels obrers, en el mes de Febrer d'aquest any, que'l treball, en les barberies, comencés tots els dies feiners de l'any a les set del matí, en lloc de les sis, a l'estiu, i a dos quarts de set a l'hivern; que'ls dimecres i vigílies de festes extraordinàries, es tanquessin els establiments a a les deu de la vetlla en lloc de les onze, com es fa ara, i que tots els dies de festa, dels sis mesos d'estiu, comencés el treball a les sis del matí i a les set, en els dies festius dels sis mesos d'hivern.

La resposta dels patrons, els obrers no l'obtingueren fins després de cinc mesos i mig d'haver fet la demanda i encara fou en sentit negatiu. Creient, els obrers, que la contestació dels patrons era filla del mespreu amb que aquests miraven les demandes obreres, entregaren de nou les mateixes noves bases de treball donant als patrons, per a la seva resolució, un ajornament màxim de vuit dies, després de transcorreguts els quals, si els burgesos no accedien o no contestaven a les peticions obreres, es declararia la vaga. Vingué, aquesta volta, la contestació patronal, fent unes tan ínfimes concessions que'ls obrers rebutjaren, esclatant seguidament la vaga que encara dura, a pesar del manifest que, donant-la per acabada i enganyant al públic, els patrons han exposat en els seus establiments.

La Societat obrera, en vista de la resistència patronal, ha instal·lat dos establiments col·lectius —i està fent treballs per a instal·lar-ne un altre— on hi treballen els vaguistes que eren dependents a diari. D'aquesta manera la vaga podrà sostenir-se amb tota energia i podrà socorre's, com en temps normal, als socis malalts.

Els patrons creuen vèncer als obrers valent-se de fer treballar esquirois i acusant an els vaguistes de fer coaccions i actes de violència que no cometen, així com, també, fent incessants treballs perquè els pocs patrons—són sis—que han acceptat les demandes obreres desisteixen de treballar d'acord amb el nou horari, que per a res, en absolut, perjudica als burgesos barbers d'aquelles barriades, puix una prova, una demostració de ço dit és que els patrons barbers del Clot, Poble Nou i altres barriades obreres tenen establertes les reformes que's reclamen i altres de més importants, sense que, perquè fossin un fet, els obrers s'haguessin de llançar, ni per un sol dia, a la vaga.

Cap d'Any Català

Festa patriòtica que se celebrarà en el Palau de Belles Arts el dia 1 de Gener de 1916 a la tarde

CATALANS! És al impuls dels seus sentiments intensament patriòtics, que les dugues entitats, organitzadores d'aquest acte, s'adrecen a vosaltres.

No venim a fer una festa més. Es quelcom més intens el que'ns empeny a portar-lo a cap, quelcom més positiu, és una qüestió previa i sense la resolució de la qual no hi ha cap nacionalitat que

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1033

Nombre de sotscrits a la cooperació de 50 ptes.

93

pugui donar fè de vida, és per l'ensenyança catalana que l'hem organitzat, és perquè tots els catalans ens reunim baix els plecs de la nostra barrada ensenyà, en la data significativa de Cap d'Any i mostrem davant de tothom, i malgrat tot, que som un poble fort, un poble que vol assolir la seva llibertat, pel mitjà de la més elevada instrucció i de la més fecunda cultura. Trobant-se, doncs, a Catalunya, una institució que cura del nostre ensenyament en català i trobant-se també aquesta mancada de l'element indispensable pel seu expandiment aquestes entitats s'han cregut en el deure inel·ludible d'aconseguir pels mitjans que siguin possibles, aquest element, sense el qual llur acció resulta migrada; i és per això, que han organitzat aquest festival, destinat als beneficis que s'hi recaudin, a engròixar els cabdals de la patriòtica Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Penseu que ella treballa perquè als nostres infants se'ls ensenyi en la nostra llengua, penseu que si ella pugués sostenir escoles catalanes pel seu compte, realitzaria una tasca tan profunda i positiva per la nostra lliberació, que potser a no tardar molts anys podríem cantar victòria.

Doncs bé, no hi ha cap català que li pugui negar el seu apoi i a nosaltres el seu concurs, i és per això que a tots us demanem, sense distinció de classes i estaments, a les entitats polítiques i culturals, orfeons, esbarts, centres excursionistes, etcètera, que feu propaganda per aquest acte, que hi assistiu petits i grans, que ho digueu a les vostres amistats els particulars, i que feu atmosfera favorable, per al mateix, les col·lectivitats, per a poder-nos juntar tots plegats i poder solemnement consagrar per primera vegada el nostre *Cap d'Any Català* sintetitzador de sanes aspiracions i d'anhelos de llibertat.

Si així ho feu, ens encoratjareu encara més per a celebrar-lo en anys consecutius, com són els nostres propòsits.

Per Catalunya, assistiu-hi!

Per la *Juventut Catalanista de Barcelona*, Josep Casas Rodenas.—Per l'*Orfeó Gracienc*, J. Sangenís.—Per la Comissió organitzadora, Jaume Cardús, secretari.

Per la Llengua Catalana

COM dèiem en el número anterior, a propòsit dels actes que en celebració de la «Diada de la Llengua Catalana» tindran lloc el dia de Cap d'Any; avui, encara que no del tot ultimatots els que deuen celebrar-se, podem atenciar que a Barcelona estan ja organitzats els següents:

Pel dematí: Miting en el C. A. de D. del C. i de l'I. en el que hi pendran part, exclusivament, elements socials.

A la tarde: Gran festival patriòtic en el Palau de Belles Arts organitzat per la Joventut Catalanista de Barcelona i l'Orfeó Gracienc, a benefici de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

A la nit: Festa teatral en la gran sala d'actes del C. A. de D. del C. i de l'I. formant el programa *Mar i Cel*, del gran Guimerà i *La fi den Serrellonga*, del malaguanyat Maragall.

Encara que en moltes altres entitats d'esperit catalanesc s'estàn organitzant els darrers detalls per a la celebració de conferències científiques i festes patriòtiques; per ço que's refereix a Barcelona, els tres actes esmentats són prou per a assegurar l'èxit més falaguer de la «Diada de la Llengua Catalana».

El Comitè Executiu cada dia reb noves adhesions de diferents indrets de Catalunya, on també s'hi estan organitzant actes en el mateix sentit.

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

NOVES

EL passat dissabte, a l'edat de 75 anys, va morir el líder dels socialistes francesos, Eduard Vaillant. En el número vinent ens ocuparem, amb l'espai i l'atenció que s mereix, de la vida i de l'obra d'aquest gran socialista, puix l'haver arribat massa tard a coneixement nostre la funesta nova no'ns permet fer-ho avui.

* *

Han entrat a formar part de la Redacció de LA NACIÓ els que fins al present havien estat col·laboradors nostres l'Emili Gili i Ferràn i en Ramon Ràfols i Camf. Que siguin benvinguts.

* *

Demà, diumenge, a les dotze del migdia, la Joventut Catalanista La Tralla celebrarà un acte de simpatia, dedicat al vicepresident Plàcid Diumenge, com a festa de comiat, per haver d'anar al servei militar. Aquest acte s'efectuarà al Casal Catalanista del Districte II, Álvarez, 6, principal. Hi queden invitats tots els catalanistes.

* *

En la grandiosa sala del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria s'hi està arranjant un escenari per a la representació periòdica d'escollides produccions del Teatre Català representades pels actors més prestigiosos de Catalunya.

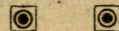
El notable escenògraf J. Rocarol és l'encarregat d'acondiconar el lloc.

* *

Demà, diumenge, a les quatre de la tarde, tindrà lloc, al Casal Catalanista del Districte II, Álvarez, 6, principal, una festa íntima, amb un programa interessant i selecte, organitzat per la Secció d'Esbarjo del mentat Casal Catalanista.

* *

Ha vingut fins a nosaltres un prospecte encaminat a propagar la necessitat de publicar un periòdic, quinzenal o mesal, que, escrit exclusivament en idioma basc, esdevingui un mitjà poderosíssim per a l'expandiment, entre'ls euskadians, de les ideologies nacionalistes. Aquesta iniciativa és deguda a *Euzkeltzale Bazkuna*, de la Joventut Basca de Bilbao. El periòdic sortirà an aquesta població suara esmentada i constarà de vuit planes, i, com a folletí, editarà obres, la tirada de les quals no serà inferior de cinc milers d'exemplars, procurant-se que, a l'any, apareixin un mínim de trenta milers de llibres èuskars. El prospecte a que'ns referim detalla el pressupost per a tirar endavant l'idea. Desitgem de tot cor l'èxit més falaguer, en llur noble empresa, als dignes companys nacionalistes del Cantàbric.

CORRESPONDENCIA

M. N. i T.—Ciutat: No hem publicat la seva opinió, atenenos a la facultat, de publicar-la o no, que vostè deixava a criteri nostre.—L. A.—Ciutat: Discrepem de la seva opinió. Per això no ho hem publicat.—N. C.—Santes Creus: No'ns agrada prou. Amb tot, però, veuríem amb gust que'ns enviés alguna altra 'cosa.—S. P.—Manresa: Rebutis els dos articles, els quals es publicaran.—A. B. G.—Ciutat: Pot, setmanalment, informar-nos. El dimarts al migdia tot el més tart, necessitem tenir-ho en poder nostre.—J. E.—Santa Cristina d'Aro: Rebut S. P. a compte.—I. G.—Vinaròs: Tenim la seva del 13, que ha quedat despatxada.—J. P.—Sant Just Desvern: Fent-nos complet càrrec del que diu, li agraiem que hi faci el que pugui.—J. B. i B.—Ciutat: Si vol escursar-lo, o autoritzar-nos per a fer-ho, el publicarem.

♦ ♦ LA NACIÓ ♦ ♦

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes